

היא ולית לן עוד ספק אחר, ומה גם דאף לה"ס אסור מדרבנן מיהא, איכו השתא תאל דינא לאסור לערות מן המיחם ש"ע ג האש לכוס שיש זה מעט מים או לחלוטית אלא צעי יבש היה כעך ותו לא מידי.

אך היכא דהכוס היה יבש ונתן בו מים מן המיחם והשליך אותם וכעת הכוס עם מעט מים מן המים אשר היו במיחם, יש להקל מעיקר הדין כיון דפליגי רבנא אי יש ביטול אחר ביטול בלתי, ובמק"א צרינא דסברת הרמב"ם הרשב"א הר"ן וסיעתם דאף בלתי ביטול היא יותר עיקר מסברת הרא"ש דמחלק בין יבש ללח, אך כיון דסוף סוף דא"י היא תשע ליה מרן בש"ע, איכו השתא אית לן להקל, דהא הכא מילתא דרבנן הוא דהא פ"ר דלא איכפת ליה ואף לרבנא דפליגי על הערוך מדרבנן הוא דאסור אבל מדא"י שרי, וכיון דמילתא דרבנן הוא אית לן לסמוך על רבנא דאין ביטול אחר ביטול אף בלתי, וכיו"צ כתבו האחרונים דאף לפ"ד הש"ע דתשע להרא"ש דמחלק בין יבש ללח ה"מ לענין לבטל דהו לדידיה דא"י, אבל אם עבר וביטל דאין מעשה שבת אסור אלא מדרבנן שרי לאכול, וכן שרי למימר לעכו"ם בשל לי דבר לח מצוה, הגם דהכא חמיר מהם משום דהכא הו דרבנן משום פ"ר דלא ניחא ליה ומצוה צומ' ושאר"ר דכל פ"ר דלא ניחא ליה הו משל"ל דפטור, וא"כ הך דרבנן חמיר טפי משאר מיילי דרבנן כדמייננא במק"א מכ"ד, מ"מ יש להקל כיון דסוף סוף פלוגתא היא ואף גם זאת דיותר עיקר דאין ביטול אחר ביטול אף בלתי, ונוסף גם הוא דלפ"ד הערוך שרי לבטלה וכן הו חזי שעור, לפיכך יש להקל.

¹²³⁴⁵⁶⁷ ^{h'w'at} ¹²³⁴⁵⁶⁷

דחיה אלל צור רוצא דרובא דרבנא, וכן סברת מ"ד עירוי כ"ס אין צור דהוא בגדר ספק, ותו לדבריו דקא עבד מן הערוך ס"ס אף אלו נזקף להחמיר סברות דחיות דכ"ס מנצל אם הוא רותח כדעת הרשב"א ודעימיה וכו"פ משנ"ב, וכן סברת התוס' ועוד רבנא קמאי וצמראי והמשנ"ב דכ"ס אסור מדרבנן, ועל כולן דהכא אין זה עירוי אלא הו כ"ר ממנש, ומש"כ עפ"ד הרד"ו ישתקע ולא יאמר דכולי תלמודא מצוה דאף במים וכל דבר הנאכל חי חייב משום מצוה, וכבר טרחתי לאסוף כשלישים רבנא קמאי צוה, וכי תאווה נפשך לך נא ראה לעיל סי' עד, ושמה לנזקך תה וקפה אף הרד"ו מודה, אך אין נזקך צוה כיון דאין זה נזון כלל, ומש"כ עוד עפ"ד החכם צבי דהכא הו ח"ס ולא אסיר אלא מדרבנן, הנה אף צו חזרנו אל הראשונות דאין לנזק סברא דחיה דהא קמן ברש"י הריטב"א והמאירי צ"כ כלל גדול (דף עד.) היפך דברי הח"ס, וכן הוא בהגהות אשרי צ"כ המו"א יין סי' א' ועיין עלה בק"נ דהם דברי הרא"ש ע"ס וכן מלאתי בר' ירוחם נתיב יב ריש ח"ד, וכן הביא החס כן משם האור ורוע ח"צ סי' נט, והכי נמי פשיטא להו לרבנא צמראי כמצוה צמ"א תוס' שבת מאמר"ר הגר"ו פמ"ג והמשנ"ב וזה"ל סי' שמ ס"א, ובמשנה למנחם פי"ח ה"א ובח"א כלל יד וכלל יט ובצית מאיר סימן שמו ועוד חבל אחרונים, ובמק"א כתיבנא לדחות ראית איזה מחברים דאוכוחי כדברי הס"ס דליחא ואכ"מ, ובאמת דאף אי הוה אמינא דאין סברת הח"ס דחיה אלא הו בגדר ספק, אכתי דרין לאסור לערות מן המיחם כיון דסוף סוף ספיקא דא"י

¹²³⁴⁵⁶⁷ ^{h'w'at} ¹²³⁴⁵⁶⁷

סימן עז

מפרק ממש דאין השיער צולע אבל מדרבנן מיהא אסור דסוף סוף מחזי כסוחט, דלא קאמר אין סחיטה בשיער אלא למימר דמש"ה עדיף להביא לה דרך שיערה דליכא איסורא דא"י ולא לייתי בכלי דהו הוצאה דא"י, אמור מעתה אחינן לבית הספק.

ראשית כל אצא אל העין אי קיימא לן כרבה ור"י דליכא סחיטה בשיער מדא"י אם לאו, והנה הרי"ף והרא"ש מייחו תלמודא כלה כמות שהיא ולא אמרו דבר ולא חזי דבר כמאן קיימא לן, אך אכתי איכא למילף מנייהו לכא"ו דקיימא לן כרז אשי דאל"כ למאי מייחי ליה הא הו כיון דקיימא לן כרבה ור"י דאין סחיטה בשיער ממילא הא דתניא מצוה בשיערה היינו סכה שיערה ולא דרך כלי, אלא על כרחין דלא קיימא לן כרבה ור"י אלא כרז אשי דשיערה היינו בכלי דרך שיערה, אמור מעתה קיימא לן דליכא סחיטה בשיער, אך כד דייקת תחזה דיד הדוחה נטויה לעולם אימא לך קיימא לן כרבה ור"י דאין סחיטה בשיער אך ה"מ מדא"י אך

בפ' מפנין (דף קכח:) תנן מילדין את האשה וכו' וקאמר עלה בגמ' ואם הייתה צריכה לשמן חצירתה מצוה לה שמן צד ואם אינו ספק צד מצוה בשערה ואם אינו ספק בשערה מצוה לה בכלי, ופריך עלה היאך מצוה לה בשערה כדי להו אין דרך הוצאה בכך הא תיפוק ליה משום סחיטה, רצה ורז יוסף דאמר תרוייהו אין סחיטה בשיער, רב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער מצוה לה בכלי דרך שיערה (כלומר לאו היינו סכה שיערה שמן וכשצאה אצלה מקנחתו אלא כורכת הכלי בשערה) דכמה דאפשר לשנוי משנין ע"כ.

והנה כד מעינת שפיר תחזה דליכא לעיוני צהך שמעתתא צמראי, חדא אי רב אשי פליג עלייהו דרבה ור"י ואית ליה יש סחיטה בשיער וכוותיה קיימא לן דצמראי הו או דלמא לא פליג עלייהו אלא תאל לשנוי צענין אחר, ואף אי נימא דקיימא לן אין סחיטה בשיער אכתי איכא לעיוני אי מדאורייתא הו דליכא סחיטה בשיער מאחר דלא הו

מדרבנן אסור אף לרצה ור"י ולהכי אסור להביא לה צעירה אלא בכלי דרך שעה, ולהכי מיימי להא דרב אשי, אמור מעתה ליכא למילף מדברי הרי"ף והרא"ש אי קיימא לן יש סחיטה בשיער מדאורייתא או מדרבנן דזיל הכא קא מדחי וזיל הכא קא מדחי כאמור.

ולקושטא נראה דרב אשי לא פליג עלייהו דרבה ור"י דהא קאמר אפילו תימא, אלמא דאדורי מודה להו, אלא קאמר דאף אי נימא דליכא סחיטה אכתי איכא לשנויי, או כלך למימר דרב אשי ספוקי מספקא ליה בזה ולהכי אחא לשנויי צענין אחר איכו השתא הא ודאי קיימא לן אין סחיטה בשיער דאין ספיקו דרב אשי מוציא מידי ודאי של רבה ור"י, כדקיימא לן כיו"צ בעלמא עיין רמב"ן במלחמו' בשליה כינז הרגל ובר"ן פ"ק דקידושין (דף לג:) ובכסף משנה פ"ה מה' תרומות הט"ו ובש"ך יו"ד ר"ס קמה וא"צ באסיפות, והכי נמי אשכחן כי האי גוונא בעירובין (דף פז:) אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין דאמרי תרויהו אין חורין לכרמלית רב אשי אמר אפי' תימא יש חורין לכרמלית וכו', והלכה רווחת דאין חורין לכרמלית כמבואר בטור וש"ע סי' שמח סי"ז, והיינו טעמא כאמור וזה לשון רשב"א התם מסתברא כיון דאביי בר אבין ורב חנינא בר אבין פשיטא להו דאין חורין לכרמלית כוותיהו נקיטנן, אע"ג דרב אשי אמר אפילו תימא וכו' לאו לאפלוגי אחא אלא להגדיל תורה קאמר דאח"ל יש חורין הא לא קשיא לי, ואפילו אם נסתפק בה רב אשי לא שצקינן מאי דפשיטא להו לאביי ורב חנינא מפני ספיקו של רב אשי ע"כ וכ"כ הרא"ש והריטב"א התם, והניף הרשב"א ידו שנית צעודת הקודש ש"ג, וכן כתב האור זרוע ה' עירובין סי' קנב, ומעתה הכא נמי קיימא לן דאין סחיטה בשיער, וכן בקודש חזיתי להר"ן בחידושו בשמעתין דכתב משם הרא"ה דרב אשי לא פליג עלייהו דרבה ור"י, וכן כתב האשכול בה' מקואות סי' סג בסופו דרב אשי דיחויא בעלמא קאמר ע"ש וכן פסק הרמב"ם פ"ט הי"א דאין סחיטה בשיער, וביאר עליה מרן בינה יוסף סי' של דרב אשי לא פליג עלייהו דרבה ור"י כאמור.

ומריש הוה קשיא לי ע"ד הרא"ש בה' חצית (דף קמה.) גבי כבשים שחטון דרב ושמואל אית להו התם דליכא חיובא ורבי יוחנן פליג ואית ליה דאס שחטון למימיהן חייב, וכתב עלה דלית הלכתא כר"י דהא חני דבי מנשה דאמר דבר תורה אין חייב אלא על דריכת ימים וענבים בלבד, והא דמשמע בה' מפנין דליכא חיוב חטאת בסחיטת שמן מתוך השיער, לא דמי לסוחט פרי שאין דרכו לסוחט כי דרך הפרי לאוכלו ולא להוציא הימנו משקה הילכך אין שם משקה על היוצא ממנו אלא משקה הנבלע בצגד הסוחט להוציא ממנו משקה חייב ע"כ ולכא' נראה דאית ליה דקיימא לן יש סחיטה בשיער, ותימה הא רבה ורב יוסף אמרי אין סחיטה בשיער ואף רב אשי לא פליג עלייהו מדקאמר אפילו

תימא וכאשר למדנו האי כלל נמנעת הרא"ש גופיה בעירובין כנוכר, ואף גם זאת האי כלל נותן טעם כעיקר לעין כל רואה, עוד בה שלישיה דלא אשכחן ברובותא בתראי בפרט מרן ב"י דייחסו להרא"ש דיש סחיטה בשיער, אשר על כן נ"ל דודאי ס"ל להרא"ש דאין סחיטה בשיער כאמור, אלא קשיא ליה דהכא פשיטא לן דליכא איסור סחיטה מדאורייתא כלל אלא בזימנים וענבים ואילו בה' מפנין חזינן דהיה מקום לומר דיש סחיטה בשיער דהא פריך תיפוק ליה משום סחיטה ורב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער אלמא דהיה מקום לומר דיש סחיטה בשיער ולא חיישין כלל להך דחזינן הכא בה' חצית דליכא סחיטה אלא בזימנים וענבים, ותו הא אף רבה ור"י דאית להו אין סחיטה טעמא משום דאין השיער בולע הא לאו הכי והיינו בגד יש סחיטה, והכי דייקא דברי הרא"ש דסיים אבל משקה הנבלע בצגד וכו', ותימה בגד מאן דבר שמיה הא שיער הוה ליה למימר דעל דא קאי אלא על כרחין כאמור דוק ותשכח.

אולם אכתי לכא' לא יא' הדבר מידי פלוגתא דהנה הראב"ד בספר בעלי הנפש שער הטבילה כתב דאין אשה יכולה לטבול צליל שבת דאין חננל מסחיטת שיער לכך יש לדחות טבילתה למוציא שבת ע"כ וקשיא לי הא בזהשגותיו על הרמב"ם לא העיר דבר אהא דכתב אין סחיטה בשיער, ותו הא כן ראי' להיות דאין סחיטה בשיער דהכי אמרי רבה ור"י ואף רב אשי לא פליג עלייהו כנוכר, ועל כולם קשיא לי הא בר"פ במה אשה (דף נו.) איתא בזהדיא דשרי לאשה לטבול בע"ש, וכן מבואר בה' דביצה (דף יח.) ואשר על כן נראה לי ברור דלעולם ס"ל לראב"ד דהלכתא כרבה ור"י דאין סחיטה בשיער אך מ"מ מדרבנן מיהא אסור, ולהכי לא קשיא מידי מהך דשמעתין וכן מהא דשתיק ליה להרמב"ם, והא דפשיטא לן בחלמודא דאשה טובלת בע"ש לק"מ משום דהא פליגי תנאי בה' דיומא (דף ח.) ובש"א"ד אי טבילה בזמנה מצוה אס' לאו, וכתבו התוס' התם וכן בה' המפלת (דף ל.) דר"מ פסק כמ"ד טבילה בזמנה לאו מצוה, אך ר"ח ורבינו אליהו הזקן פסקו כמ"ד מצוה ע"ש וכן השאלחות סי' לו פסק כמ"ד מצוה, וכן פסקו הסמ"ג לארין קיא הרז"ה בסלע המחלוקת סי' מא והרמב"ן בזה"א ענין אכלות ישנה ועוד חבל ראשונים וכ"כ המרדכי פ"צ דשעוה סי' תשנב משם הגאונים וספר התרומה והאור זרוע ע"ש אך התוס' בה' דביצה (דף יח:) כתבו דהא דחניא כל חייבי טבילות טובלין כדרכן צין בתשעה באב צין ביה"כ, דהיינו דוקא להני שטובלין טבילת מצוה בזמנה אבל השתא שכל טבילות שנשחטו טובלות היינו טבילה שלא בזמנה דהן סופרות ז"ל מספק שהן זכות [דהאידינא כולהו ספק זכות שוינהו רבנן כדאיתא בה' תנוקת (דף סז:)] אין טובלות בט' באב ויה"כ ע"כ ומעתה איכא לשנויי בפשיטות דהא דמבואר בכמה דוכתי דאשה טובלת בע"ש היינו משום דטבילה בזמנה מצוה

שוב ראיתי צחי' הר"ן דקשיא ליה כקו' הרשב"א וחירץ דאע"ג דאין סחיטה בשיער מ"מ מדרבנן מיהא אסור כאמור, הא קמן פלוגתא דרבותא קמאי בהאי מילתא.

ברם ניחוי אגן דלכא' כל גדולי רבותא קמאי מראין דמדרבנן אסור, דהנה הרי"ף והרא"ש מיימו לישנא דתלמודא כלה כמות שהיא, ואיכא לעיוני אי סבירא להו דהא דאין סחיטה בשיער היינו אף מדרבנן איכו השתא אמאי מיימי הא דרב אשי אמר מציאה בכלי דרך שעה, הא כל מילי דרב אשי הם למימר דאף אי הוה סחיטה בשער מתירא מתניתא וכיון דקיימא לן אין סחיטה בשיער א"כ מתניתא אחיא שפיר דמציאה בשערה ממש, אלא על כרחין דמדרבנן אסור ולהכי רבה ורב יוסף אמרי כיון דמדא' שרי הך סחיטה להכי מציאה בשערה ואחא רב אשי למימר אין כל ראה מהך מתניתא להחיר בשערה דהכא מיימי בכלי דרך שעה, ומעתה גבי האי מילתא אית לן למימר הלכתא כרב אשי דצתראה הוא ומפרש לה באופן אחר נואין זה ענין להא דכתיבנא לעיל דהלכתא כרבה ור"י דאין סחיטה בשער אף דרב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה כיון דרב אשי לא פליג עליהו או דמספקא ליה כנוכר לעיל, אין זה ענין להכא דגבי פירושא דמתניתא ודאי דהלכתא כוותיה דרבה פליג אדרבה ור"י והלכתא כוותיה דצתראה הוא דוק ותשכח איכו השתא תלא דינא דמציאה ביד ואם אינו ספק בידה מציאה בכלי דרך שעה, ואם אינו ספק בכלי דרך שעה מציאה בשערה ממש ואם אינו ספק בשערה מציאה בכלי, והכי נמי מבואר בהדיא ברמב"ם פ"ט הי"א דאין סחיטה בשיער, דפסיק כרבה ור"י, ועכ"ז צ"ב הי"א פסיק כרב אשי דמציאה בכלי דרך שעה, הא קמן כאמור דאע"ג דאין סחיטה בשיער ה"מ מדא' אכל מדרבנן מיהא אסור, וכן כתב מרן נכספו במקומו וכן בביתו סי' של ציבור דברי הרמב"ם עיין עליו, ולפי האמור הכי נמי דעת הרי"ף והרא"ש, והכי נמי מבואר ברבינו חננאל ועוד ראשונים במקומו.

שוב צינתי די"ד הדותה נטויה דלעולם אימא לן דאף מדרבנן אין סחיטה בשער, והא דחזין דהרי"ף הרמב"ם הרא"ש ושאר פסקי כרב אשי דמציאה בכלי דרך שעה ומן דין משמע דעל ידי שעה ממש אסור (אא"כ אין ספק בכלי דרך שעה) ועל כרחין משום מדרבנן יש סחיטה בשיער, אין זה מוכרח דאיכא למימר דרב אשי דאמר בכלי דרך שעה אין זה חומרא מהבאת שמן בשערה אלא קולא היא, דהנה המאירי במקומו כתב מציאה ביד ואם אינו ספק ביד מציאה בשערה ואם אינו ספק בשערה מציאה בכלי דרך שעה ע"ש עין רואה ואזן שומעת דבספר נכתבים דכלי דרך שעה לאו חומרא הוא אלא קולא, ואיכא לפרושי לה בתרי אנפי או משום דבשערה הוי שינוי טפי מכלי דרך שעה או כלך להא דכתב הריטב"א דטעמא דמציאה מציאה בידה ואם אינו ספק בידה מציאה בכלי דרך שעה לרב אשי

אכל האידנא דלאו מזה אסור לטבול, וכן מבואר בראב"ד הנזכר גופיה התם דמיימי הא דכתב השאלתות דשרי לטבול בע"ש כיון דטבילה בזמנה מזה, וכתב עלה מדפריש טעמא משום דטבילה בזמנה מזה ש"מ דהאידנא דלאו מזה דשויהו לכולהו ספק וצות לא מצעי לה לטבול כליל שבת ע"ש עין רואה ואזן שומעת דבספר נכתבים כאמור.

ומעתה ירא איש נבון וחכם דלעולם דעת ראב"ד דאין סחיטה בשיער אף מ"מ מדרבנן מיהא אסור ולהכי אי טבילה בזמנה מזה הוה שרי כדאשכחן כיו"צ בכלי תלמודא, וכן גבי גזירת מחיקת השם לא גזרו למ"ד טבילה בזמנה מזה כדאיתא צ"כ כל כחצי (דף קכ: קכא). לפיכך האידנא דטבילה בזמנה לאו מזה אסור מדרבנן לטבול משום סחיטת שיער, ולעולם דעתו דלא אסיר סחיטת שיער אלא מדרבנן, שוב מלאמי במאירי צ"כ חנוקת (דף קז: קז) לדיק עמך דברי ראב"ד הנזכר וכתב עלה צה"ל אע"פ שאמרו אין סחיטה בשיער הני מילי מן התורה אכל מדבריהם אסור, והדברים רחוקים שהרי בתלמוד שלנו סתם נאמר ע"כ הא קמן דאף לראב"ד לא אסיר אלא מדרבנן, והמאירי פליג עליה משום סתמא דתלמודא דקאמר אין סחיטה בשער, ולשיטתיה אזיל בשמעין כע"ש.

ולא אכחד דלכא' אכתי איכא מ"ד יש סחיטה בשיער מדא', דהנה בארחות חיים ה' שבת סי' רנט כתב משם הר"י מקורביל (הסמ"ק) לריך ליזהר שלא יסחוט השיער דקיימא לן כרב אשי דאמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער ע"כ הא קמן הסמ"ק והא"ח אית להו דקיימא לן יש סחיטה בשיער, אף יש לרחות דמדרבנן קאמר דס"ל דהא דפריך חיפוק ליה משום סחיטה היינו מדרבנן, או כלך דפריך חיפוק ליה משום סחיטה דא' ומשני אין סחיטה בשיער כלל אף מדרבנן, ואחא רב אשי למימר אפילו תימא מדרבנן אסור, תדע דהא הא"ח גופיה לעיל סי' כג פסיק ותני אין סחיטה בשיער, אמור מעתה על כרחין צעינא למימר כאמור.

ואבא היום אל העין אי אין סחיטה בשיער היינו מדא' אכל מדרבנן מיהא אסור או דלמא אף מדרבנן שרי, ותצט עיני צחי' רשב"א במקומו דקשיא ליה אהא דאמרי רבה ור"י אין סחיטה בשיער דא"כ אמאי תניא מציאה לה שמן ביד ואם אינו ספק ביד מציאה בשערה, והיינו דהני הוו הולאה כללית יד ולא אסרי אלא משום שבות, הא הוה ליה למימר איפכא מציאה לה בשערה ואם אינו ספק בשערה מציאה לה ביד, דהא שעה הוי שינוי טפי מידה ע"כ ואם איתא דהא דאמרי' אין סחיטה בשיער היינו מדא' אכל מדרבנן מיהא אסור, לא קשיא ולא מידי דשפיר קאמר מציאה ביד ואם אינו ספק ביד מציאה בשערה כיון דבשערה איכא סחיטה מיהא מדרבנן וכן שבות דהולאה, אחא הראת לדעת כי דעת הרשב"א דאף מדרבנן שרי ולהכי קשיא ליה שפיר,

דהא הרמב"ן מול סוף שמונה שרשים (דף קיא.) כתב כל סוחט פירות מולדת מפרק הוא ואין דישה אלא ג"ק והסוחט בגד מולדת לובע הוא בין שמכנס במים בין בין ע"ש הא קמן דסוחט בגד מן היין לא מחייב משום מפרק משום דאין דישה אלא ג"ק, וכן הריטב"א והר"ן נח"י התם כתבו כן גבי בגד שצפי חצית יין דליכא משום מפרק מולדה דדש דאין דישה אלא ג"ק, וכן כתב עוד הריטב"א פ"ק דכתובות (דף ו.) אחת הראת לדעת כי נסתרה והיא נתמנה הא חילוקא והיינו משום דאין צעין דגוף הנסחט יהא ג"ק ולא סגי בהמשקה היוצא יהא ג"ק, ורמיה מהימנא לזה מההיא דפ' חצית (דף קמה.) גבי כבשים ושלוקות שסחטן דרבי יוחנן מחייב ורב שמואל פוטרין, וקשה היאך מחייב ר"י הא אין דישה אלא ג"ק ואף רב שמואל לא פטרי מהאי טעמא אלא מטעמא אחרינא כמבואר ברש"י התוס' ושא"ר התם, בשלמא כבשין פרש"י ירק חי כבש בין וחומץ, אך שלקות היוצא מהן מים הוא, אלא על כרחין ללא צעין דהדבר הנסחט יהא ג"ק אלא גוף הנסחט צעי דיהא ג"ק, איכו השתא הדרא קו' לדוכתא היאך מצי מחייב צסחטת השיער מן השמן הא גוף הנסחט לאו ג"ק נינהו.

והנה אמת נכון הדבר דהרמב"ם ס"ל דאדם ובהמה הוו ג"ק דהא פסיק בפ"ח ה"ז אין דישה אלא ג"ק והחולב בהמה חייב משום מפרק מולדה דדש וכן החולב חייב משום מפרק ע"כ וקשה כיון דאין דישה אלא ג"ק א"כ היאך חולב באדם ובהמה וכן חולב בהמה חייב משום דש, וכבר נזכר כן הרמ"ך הביאו מרן כנספיו, וביאר עליה הרב המגיד דס"ל לרמב"ם דהוה ג"ק כידוע [הגם דהה"מ גבי בהמה קאמר ה"ה אדם דהא הרמב"ם קאמר דחולב חייב משום מפרק, וכ"כ רעק"א בתשו' ח"א סי' כ' ולית דין צריך בשש, אך מר צריה דהרמב"ם בשו"ת ברכת אברהם סי' יח נשאל כאמור ע"ד רמב"ם והשיב דאין דישה אלא ג"ק היינו באב מלאכת דש אבל מפרק דהוא מולדה דדש חייב אף באין ג"ק ע"ש ותימה היכן אשכחן כי האי גוונא ותו דהא ודאי היהא דכלל גדול (דף עה.) מולדה היא וצ"ע ג' ובלאו הכי סוגיין דעלמא כדברי הרב המגיד כידוע לכל לומדן אך כל רבונתא קמאי אית להו דאדם ובהמה לאו ג"ק גבי הני מילי, ולהכי התוס' צפ' כלל גדול (דף עג:) נתקשו היאך מחייב חולב משום מפרק הא אין דישה אלא ג"ק, ומירנו משם ר"ת דמפרק חייב משום ממחק, וע"ע בתוס' ציננות (דף קיד.) וכן צפ' אע"פ (דף סמך.) והרשב"א צפ' המלניע (דף נה.) קשיא ליה נמי כאמור ותיקן דלרבנן דאין דישה אלא ג"ק חולב אינו חייב אלא אסור משום שבות, ושכן כתב רב האי גאון, וכן הריטב"א התם כתב כן משם הרמב"ן והרא"ה ע"ש וראה עוד באור זרוע ח"ב סי' נח ובמאירי צפ' כלל גדול (דף עג:) ובאחרות חיים סי' יד ועוד, גם רש"י והתוס' וכל רבונתא קמאי צכמה דוכתי פירשו דחולב

אע"ג דלכא"ו איפכא הוה ליה למימר דהא כלי דרך שיערה הו' שינוי טפי מידה, היינו טעמא משום דככלי דרך שיערה איכא קולא כיון דיש להרבות בשיעור משום אותו שמן הנשאר בדופני הכלי וכל מאי דאפשר למעוטי בשיעורא ממעטינן כדאמרינן במנחות וכו' ע"ש אמור מעתה איכא למימר דהא דהרי"ף רמב"ם רא"ש ושא"ר פסקי כרב אשי היינו דאין מקלינן כרב אשי וכל שכן דשרי בשערה ממש כאמור.

העולה מן האמור דדעת הרשב"א דאין סחיטה בשיער אף מדרבנן, ומדברי הרי"ף הרמב"ם והרא"ש היה נראה דמדרבנן מיהא אסור וכ"כ מרן צ"י לדייק מרמב"ם, אך אגן דחינא להך ראה, וכדברי הרשב"א נראה מדברי המאירי הנזכר כאשר עיני המעיין תחזינן משרים, וכן מלאחי במאירי בנדה (דף סז:) עיין עליו היטב, והכי נמי נראה דעת הרא"ה אשר הוצא צחי' הר"ן בשמעתין, וכן מוכח דעת האשכול ה' מקואות סי' סג בסופו, אך דעת הראב"ד הסמ"ק הר"ן צחי' והא"ח דמדרבנן מיהא אסור כנזכר לעיל, ^{אוצר החכמה} וכ"כ הרב המגיד פ"ט הי"א ע"ש.

והרי יודע דאף אי נימא דאין סחיטה בשיער היינו מדא"ו אבל מדרבנן אסור הני מילי בשמן אבל במים שרי, דהנה הר"ן צחי' דעתו דמדרבנן מיהא אסור כאשר זכרתי משמיה לעיל, והנה זה לשונו אע"ג דאין סחיטה בשיער מ"מ כשסוחט "השמן" משערה מיחזי כסחיטה ע"כ והגם בדפשיטות יש לדחות דנקיט שמן משום דעל דא קאי תלמודא, מכל מקום בסמוך כתב דאין ללמוד דשרי סחיטה בשיער מהא דשרינן טבילה בשבת ללא דמי שמן למים דשמן הוא עב ונדבק בשער משא"כ במים, הא קמן בחלקות ישית למו, וכן צהדיא בספר האשכול ה' מקואות סי' סג בסופו האי חילוקא, אך מכל מקום הראב"ד הנזכר לעיל לא שמיע ליה כלומר לא סבירא ליה האי חילוקא, אלא דלפוס האי חילוקא אין ראיה מהרי"ף רמב"ם ורא"ש דפסקי כרב אשי מלבד מאי דדחינא לעיל, ואף גם זאת נמצאנו למדים דהר"ן לא סבירא ליה כראב"ד אלא דשרי אף מדרבנן גבי מים כאמור.

אחר הדברים האלה עלה ברעיוני להוסיף תלחא טעמא להמיר סחיטה בשיער, דהנה תמיה לי טובא אהך שמעתין דפריך תיפוק ליה משום סחיטה ומשני אין סחיטה בשיער ורב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער, הא היאך תיסק אדעתין דאיכא הכא סחיטה הא קיימא לן צפ' כלל גדול (דף עה.) אין דישה אלא בגידולי קרקע והא סוחט מולדה דדש הוא, וליכא למימר דהא דאין דישה אלא ג"ק היינו דדבר הנסחט צעי שיהא ג"ק ולא צעי דגוף הנסחט יהא ג"ק דסגי בהמשקה היוצא יהא ג"ק והכא היוצא שמן הוא והוי ג"ק, הא ליתא דמלבד דאין שום נ"ט בר נ"ט להני מילי, עוד צה דצהדיא חזינן לרבונתא קמאי דאף גוף הנסחט צעי שיהא ג"ק ולא סגי בהמשקה היוצא יהא ג"ק.

והרא"ש, איכו השתא תלז דינא דשרי סחיטת שיער כדי לייבשו וכל כיו"צ דלז סחיט לנורך המשקה כאמור.

אולם התוס' הקשו ע"ד רש"י דכל דאין המשקה מגופו לא מחייב דא"כ אמאי אמרינן צ"פ מולין (דף קמא). לא להדוק איניש אודרא אפומא דשישא שמה יסחוט, הא אפי' יסחוט לא אסיר מדא' וי"ל דהתם רבא קאמר לה ואיהו ס"ל כר' יוחנן, אך פירשו דטעמא דלא מחייב היינו משום דמדא' לא מחייב אלא על דריכת זיתים וענבים ע"כ ולפוס ריהטא לא זכיתי להדין תלונתם הא התם צסחיטת צגד איירי ומחייב משום מלצן ומה ענין להכא, ומ"מ אף לדבריהם מירנו דברי רש"י, והדר דינא לפ"ד רש"י והמאירי דשרי סחיטת שיער שלא לנורך המשקה כאמור.

ודע דהנה אמת נכון הדבר דלכא' לנדון דידן אף לפוס פירושא דהתוס' שרי סחיטת שיער שלא לנורך המשקה והיינו מים מאחר דאף למימיהן לא מחייב מטעמא דלא אסרה תורה אלא זיתים וענבים ולהכי לגופן מותר, אך לקושטא לימא דכבר כתב הרא"ש התם דהא דקיימא לן דדוקא סחיטת זיתים וענבים אסור מדא' הני מילי צפרי אצל משקה הנבלע בצגד חייב עיין עליו טעמא, ומעתה לפ"ד התוס' לית לן להחיר סחיטת שיער שלא לנורך משקה כלומר לית לן ראייה להחיר, אך מדברי רש"י והמאירי תלז דינא דשרי כאמור.

עוד צה שלישיה נראה להחיר סחיטת השיער ממים היכא דסחיט לייבש השיער ולא לנורך המים, דהנה צ"פ שמונה שרשים (דף קיא). איתא, האי מסוכריא דנזייתא אסור להדוקיה, ופרש"י צגד כורכין צברוא מפני שאין הנקב שיה, והיינו משום סחיטה דאף דאין מתכוין פ"ר הוא, וכחצ הרמב"ן קשה הא סחיטה אינה אב מלאכה אלא מפרק חולדה דדש, א"כ כד אין צריך למשקה לא דמי לדש כלל כדמשמע גבי סוחט כצשים דא"ר יוחנן למימיהן חייב ולגופן מותר, ואפשר דכיון דקא סחיט מכל מקום, אף על פי שאין צריך לסחיטה זו אסור "שהרי דרך סחיטה צהן" ואסור לכתחילה וכן עיקר ע"כ וכן כתב הר"ן וזה לשונו יש לומר אין הכי נמי מדאורייתא לא מיתסר אלא כיון דקא סחיט צמשקין "שדרך סחיטה צהן" מיתסר מדרבנן עכ"ל שמעין מהכא דמפרק לא מחייב אלא כד צעי למשקין, ויסוד זה מצואר צחוס' צ"פ כלל גדול (דף עג:) וצ"ק דכתובות (דף ו.) משם ר"ת, וצבד המגיד פ"ט הי"א משם הרשב"א, וכן צמש' הריצ"ש ס' שצד הנד"מ עמ' תקפ ועוד, אך כד מעיינת שפיר תחזה דאיכא פלוגמא צין הני צבוותא אי מהני הך צברא דלז צעי למשקין אף מדרבנן או דמ"מ מדרבנן אסור, דצחוס' פ"ק דכתובות משם ר"ת מצואר דשרי לכתחילה [והא דאמרינן אסור להדוקיה, פירשוה צאופן אחר] וכן צרשב"א אשר הביא הרב המגיד והי הוא קמן צשלהי שמונה שרשים,

חייב משום נטילת נשמה ולא נזכר כלל משום מפרק, וכן מצואר צהא דאיתא צ"פ המצניע (דף נד:) דהגוזז צפורן צכלי חייב, ופרש"י והתוס' משום גוזז, וכחצו הריצ"א והר"ן צחי' דליכא לפרושי משום קוצר דאין קצירה אלא צג"ק ע"ש וכן מצואר עוד צריצ"א צ"פ כלל גדול (דף עה.) ועוד צשאר צבוותא קמאי.

ובצאתי את שאלה נפשי לר"ת צספר הישר ס' רפג דהרגיש צקו' זו, ופירך דהאי דפריך חיפוק ליה משום סחיטה דיש דישה אף צאין ג"ק ע"כ ונראה דאין כוונתו דרצה ור"י ורב אשי אית להו דיש דישה אף צאין ג"ק דא"כ תלז דינא הכי דהא אמוראי נינהו ועל כרחין פסקי כר' יהודה ודלז צרבנן צ"פ כלל גדול ואף גס זאת רב אשי צתראה הוא, אלא כוונתו דהמקשה אית ליה הכי ואתו אמוראי והשיבו לו כפי דעתו, ועכ"פ חזינן דלדידן דאין דישה אלא צג"ק לא צעינן למימר אין סחיטה צשיער, ומסתברא דאף מדרבנן שרי, הן אמת דהא דקיימא לן אין דישה ועימור אלא צג"ק היינו מדא' אצל מדרבנן אסור, שאני שיער דלז דמי לסוחט כיון דאינו צולע ואף מדרבנן אין לאסור מאחר דליכא צכיו"צ אסור דא' דאין דישה אלא צג"ק, אך דא עקא דמדברי שא"ר לא נהירא דאית להו דהך צשעמחא דלז כהלכתא וצפרט הרי"ף והרא"ש דמייתי לה להלכה, הגס דמגוף דצריהם וכן הרמב"ם דפסקי כרב אשי אין ללמוד היפך דברי ר"ת דאיכא למימר כהא דכתבינא לעיל דהא דפסקינן כרב אשי היינו לענין דין הוצאה צשינוי דהוצאה צכלי דרך שיער עדיף משערה ממש, או משום דרב אשי קולא אשמועינן דשרי צכלי ולא חיישינן למעט שמן הנשאר צדופני הכלי כמש"כ הריצ"א, מכל מקום פשטות הענין אין מורה כר"ת, אך עכ"פ איתא קמן דעת ר"ת דאין סחיטה צשיער כלל, ולא אשכחן פירוקא אחריתא להך קו' אלימחא.

בר מן דין נראה להחיר סחיטת שיער היכא דסחיט השיער כדי לייבשו ולא לנורך המשקה, דהנה צ"פ צצית (דף קמה.) רב ושמואל אמרי כצשים ושלקות לגופן מותר למימיהן רב אמר כצשים פטור אצל אסור ושלקות אף למימיהן מותר ושמואל אמר כצשים ושלקות למימיהן פטור אצל אסור, ופרש"י דטעמא דליכא חיובא משום דאין זה מפרק שאין המשקה הזה יוצא מן הכצשים והשלקות שלא גדל צחוכן לפיכך פטור אך אסור אטו זיתים וענבים והני מילי למימיהן אצל לגופן מותר, וכן פירש המאירי, הא קמן דכל היכא דאין המשקה מן הגוף ליכא חיובא, אך מדרבנן אסור אס סוחט למימיהן אצל לגופן מותר, ומעתה סחיטת שיער אס סוחט לנורך המשקה פטור אצל אסור אך לגופן מותר, וצריך לומר דהך דשמעתי דפריך חיפוק ליה משום סחיטה היינו מדרבנן כיון דסחיט לנורך משקה, או דהך דשמעתי כר' יוחנן דפליג אדרב ושמואל ומחייב אף צצשין ושלקות, ולית הלכתא כוותיה כאשר מצואר צברוא דרבוותא קמאי ומהם הרי"ף הרמב"ם

אליבא דר"ש ואף לר"י לא אסיר אלא משום השרת שיער, אמור מעתה אין בשער ראשו משום מלנן.

אולם כל זה איינו שזה לי בכל עת אשר אני רואה את הרמב"ם פ"ט הי"א דכתב המכנס בגדים הרי הוא חולדת מלנן וחייב והסוחט את הבגד הרי זה מכנס וחייב שהסחיטה מזכיר כיבוס היא ואין סחיטה בשיער ע"כ אמור מעתה דין סחיטה בשיער בכלל מלנן הוא ולא בכלל מפרק הוא, ונריך לומר דסחיטה אלים טפי מלחוף ולפספס שערות ראשו ולפיכך פריך חיפוק ליה משום סחיטה ומשני אין סחיטה בשיער ואין הכי נמי מדרבנן לעולם אימא לך דאסור ו"ע, וכן בקודש חזיתי צביאור הגר"א וצביאור הלכה סי' שצ ס"ט דהבינו דברי הרמב"ם דסחיטת שיער אינו בכלל מפרק אלא בכלל מלנן, וכן ראיתי במנ"ח מלאכת מלנן סק"ד ובחו"א סי' נו סק"ה ע"ש.

ברם אחתי אני על משמרת אעמודה דמלכד הקושי דאיתא קמן היאך נימא דלחוף ולפספס שרי ולסחוט צעי תלמודא דחייב ומשני אין סחיטה בשיער ואיכא מרבוותא קמאי דמדרבנן מיהא אסור הא נהפוך הוא, ומשום כך אמינא לולי דברי הגר"א ושאר גדולים אשר הבינו דברי רמב"ם משום מלנן, דאין הכרח למימר הכי דלעולם אימא לך דבכלל מפרק הוא, והא דמייתי ליה צהדי מלנן היינו משום דזכר סחיטת בגד לפיכך זכר נמי סחיטת שיער דשם סחיטה חד הוא, כהא דאשכחן צטור סי' שכ דקא עסיק בסחיטת פירות דאסור משום מפרק, ועכ"ז מול סוף הסימן מייתי נמי סחיטת בגד, וכתב עלה מרן ז"י אע"פ שאסור סחיטת פירות הוא משום מפרק חולדה דדש ואסור סחיטת בגד הוא משום מכנס אפ"ה כחצם רבינו צסימן אחד משום דשם סחיטה אחד הוא ע"כ והכי נמי אשכחן ברמב"ם פ"י הי"א דכתב הקורע כדי לתפור וכו' והקורע צחמתו וכו' והפוחת צית הצואר צצבת חייב ע"כ ולכאוף משמע דהפוחת צית הצואר חייב משום קורע דהא כייל ליה צהדי מלאכת קורע, והא לימא דפוחת צית הצואר משום מכה צפטיש חייב כמש"כ רש"י ריש צמה טומנין (דף מח.) וריש מכות (דף ג:) והרמב"ן הריטב"א ושא"ר, והכי נמי מוכח צהדיא צגמ' ריש צמה טומנין כאשר כתיבנא צסי' עז ואסיקנא דאף להרמב"ם משום מכה צפטיש חייב והא דמייתי ליה צהדי קורע היינו משום דקא עסיק צענין קריעה, וכן מוכח צהדיא צרב המגיד ומרן צכספו והמצי"ט צקריח ספר צמקומו, וכן מלאחי כמה גדולים שכתבו כן צהדיא ומכללס החו"א סי' נ' סק"צ ושם הארכתי צס"ד, והכא נמי נימא הכי כאמור.

ובאמת דהכי נמי מצואר צהדיא צרבוותא קמאי דהך דשמעתין דסחיטת שיער משום מפרק הוא ולא משום מלנן, דהנה לעיל זכרתי דברי ר"ת דקשיא ליה היאך פריך חיפוק ליה משום סחיטה הא אין דישה אלא צג"ק

וכן צריטב"א פ"ק דכתובות (דף ו.) וכן צריצ"ש הנזכר, אך צרמב"ן והר"ן מצואר דמדרבנן מיהא אסור כנזכר, אך לנדון דידן לכולי עלמא שרי לסחוט שיער שלא לצורך מימיו, לא מצעיא לפ"ד ר"ת וכל קדושים שעמו דודאי שרי, אלא אף להרמב"ן והר"ן דמדרבנן מיהא אסור הכא שרי, דהא דקדקו למימר דטעמא דאסור משום דקא סחיט צמשקין שדרך סחיטה צהן והיינו יין דמיירי הכא, אצל הסוחט שער ממים אין כאן צית מיחוש אפילו מדרבנן דוק וחסכת.

אח"כ 1234567

ואעיקרא דמילתא הא דכתיבנא להחיר סחיטת שיער מכמה טעמי, הנה לכאוף יד הדוחה נטויה צכולהו דהנה נודע צשערים דאיכא תרי גווני צאיסור סחיטה חדא מפרק חולדה דדש דמפרק המשקה מן האוכל כסחיטת ויפים וענבים וכיו"צ, ואידך מלנן כסחיטת צגד, כמצואר צרבוותא קמאי צכמה דוכתי כידוע, ומעתה יד הדוחה נטויה למימר הנה אמת נכון הדבר דסחיטת שיער ליכא משום מפרק חולדה דדש משום דאין דישה אלא צג"ק, או משום דאין המשקה צא מגופו, או משום דאין צריך למשקה הנסחט, וכל הני מילי לא מהני אלא לענין מפרק חולדה דדש אצל משום מלנן מה לי דלאו ג"ק הוא, וכן מה לי דאין המשקה מגופו הא כל מלנן אין המשקה מגופו, וכן כל מלנן אינו צריך למשקה הנסחט, ומעתה נימא דהא דפריך צשמעתין חיפוק ליה משום סחיטה היינו משום מלנן ומשני אין סחיטה בשיער, והיינו מדאורי' לא הוי מלנן כיון דשיער קשה ואינו צולע להכי לא הוי מלנן מדאורי', אצל מדרבנן לעולם אימא לך דאסור.

אוצר החכמה

אלא דכד דייקת פורחא תחזה דלימא להני מילי דמלכד דלא מסתברא למימר הכי דמשום מלנן קאחתי עלה, עוד צה דאכתי אשכחן להרשב"א ועוד רבוותא קמאי דמצואר אהך דשמעתין אין סחיטה בשיער אף מדרבנן, וצלאו הכי לימא להני מילי דהא שרי לרחוף גופו צחמין צצבת ומשום גזירת מרחצאות אסור מדרבנן לרחוף כל גופו אצל ראשו שרי, ועכ"פ צנון שרי אף כל גופו ואף חמין לא אסיר אלא משום גזירה, והא דדאי אף שער צכלל, הא קמן דליכא צשערות ראשו משום מלנן כלל, ואף אם יתעקש המתעקש לומר אין הכי נמי שרי לרחוף שער צכלל הני מילי להביא צהם חמין אצל לרוחס על ידי שפשוף אסור, והיינו משום דשיער קשה הוא ושרייתו לא זהו צכוסו צכגד אלא הוי כמו עור דשרי ליחן עליו מים אצל לצכסו אסור והיינו שמשפשו כדלימא צפ' דס חטאת (דף נד.) וצש"ע סי' שכ ס"ט, אכתי האזי מילתא נסתרה והיא נסתרה דהא צפ' צמה טומנין (דף ג.) תניא צכל חפין את הכלים חוף מכלי כסף צגרתקון אצל לא יחוף צהן שער מופני שמשיר שיער, ופריך הא לר"ש דבר שאין מתכוין מותר דתתן נזיר חופף ומפספס אצל לא סורק אלא ר"י היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור, עין רואה ואוזן שומעת דשרי צצבת לחוף ולפספס שער צצבת

מיהא אסור והכי נמי דעת הסמ"ק הרצ המגיד הר"ן צחי' והאחרות חיים, אך לעומתם דעת הרשב"א דאף מדרבנן שרי והכי נמי דעת המאירי וכן נראה דעת ספר האשכול והרא"ה, והרמב"ם לא קאמר מילתא בהדיא אך לכא"י יש ללמוד מדבריו מדרבנן אסור וכן דייק מרן בכספו וצניחו, אך אכן צענויותין דחינא להך דיוקא ע"פ המבואר במאירי והריטב"א, אמור מעתה איחא קמן פלוגתא דרבותא במילתא דרבנן, עוד צה מייחנא חילוק בין מים לשמן דדוקא בשמן יש לאסור דמחוי טפי כסחיטה משא"כ במים ולעולם אף אי נימא דמדרבנן אסור הני מילי שמן אבל מים שרי, כן מבואר האי חילוקא בספר האשכול, ואף הר"ן דאית ליה לאסור איסור מדרבנן הני מילי בשמן אבל במים שרי, אך ראב"ד הסמ"ק והא"ח אף במים אסרי מדרבנן, עוד צה שלישיה מייחנא טעם כעיקר דאין לאסור סחיטה נשיער משום דאין דשה אלא בג"ק ואע"ג דמדרבנן אסור אף באין ג"ק איכא למימר הני מילי מידי דהוי סחיטה משא"כ שיער שאינו צולע, ועל ארבעה מייחנא טעם כעיקר דאין לאסור כלל סחיטה שיער אלא דוקא לצורך המשקה אבל סחיטה לצורך השיער כדי לייבשו שרי כמו כבשים ושלקות דלגופן מותר לפום טעמא דציאר עליה רש"י והמאירי, וחמישייתו יוסף עליו טעם כעיקר כיחד התקועה, דהנה דעת ר"ת הרשב"א הריטב"א ועוד ראשונים דליכא איסור מפרק אלא כד צעי למשקה אבל היכא דאזיל לאיצוד שרי, ודעת הרמב"ן והר"ן דהאי טעמא מהני דלא לחייב משום סוחט אבל מדרבנן מיהא אסור והני מילי כד סחיט משקין דדרך סחיטה צהן כיון ושמן אבל מים שרי, אמור מעתה דאיחא קמן כמה וכמה טעמי להחיר סחיטת שיער ממים שלא לצורך המשקה וכיון דמילתא דרבנן הוא הא ודאי תנא דינא דשרי, כן נראה ברור צס"ד.

ותירץ דאיתא בר' יהודה דיש דשה אף באין ג"ק, הא קמן כאמור, וכן בהדיא בחוס' פ"ק דכתובות (דף ו.) וכן משמע בהדיא בחוס' בשלהי שמונה שרשים (דף קיא:) גם הרא"ש נלוי עמם צפ' חצית (דף קמה.) דקשיא ליה היאך צעי למימר סחיטה נשיער הא לא אסרה חורה אלא דריכת וימים וענבים ע"ש אמור מעתה כאמור, וכן מתבאר ממ"ש ספר האשכול והר"ן אשר זכרתי לעיל דמחלקים בין מים לשמן, וכ"כ בהדיא המאירי צפ' מפנין במקומו, ואף גם זאת מוכח דלאו משום מלבן קאחיי עולה אלא משום מפרק, לפום רביס ועלומים מרבנותא קמאי דאין מלבן בשאר משקים אלא במים בלבד כדאיתא בחוס' פ"ק דכתובות (דף ו.) וברביס ועלומים די בכל אחר ואחר.

ולקושטא דמילתא אף אי נימא כהני רבותא דזכרתי דס"ל דעת הרמב"ם דדין סחיטה נשיער הוא מדין מלבן, מ"מ זכור אל תשכח דאין סחיטה נשיער והיינו דלא חיישינן לא לאיסור מלבן ולא לאיסור מפרק, ואע"פ דהה"מ כתב דמדרבנן מיהא אסור, הנה מלבד דלעיל כחינא דאין הכרח לזה, עוד צה שמא הא דאסור מדרבנן היינו לאו משום חששא דדומה למלבן אלא משום מפרק אסור מדרבנן, והיינו דאי הוה סחיטה נשיער מדא"ו היינו משום מלבן אבל השתא דליכא משום מלבן אף מדרבנן שרי, ורק משום מפרק אסור מדרבנן, ואם כנים אנו צהני מילי א"כ הדרינן להא דכחינא דאיכא כמה וכמה טעמי להחיר.

וארא כי טוב לסכם בקצרה כל הנהו טעמי דכחינא להחיר סחיטת שיער ממים, ראשון לציון צעינא למודעי דעיקרא דמילתא דרבנן הוא דמדא"ו הלכה רווחת דאין סחיטה נשיער, אך לא איחמר בהדיא אי הני מילי מדא"ו אבל מדרבנן מיהא אסור או אף מדרבנן שרי, והנה הראב"ד ס"ל דמדרבנן

אוצר החכמה

סימן עח

מבית החכמה

יוסף מול סוף סי' שג אף מייחי מהסמ"ג דחייבת חטאת [והנה הנס במלאכת לובע] ומשמע מדברי מרן דפסיק כהרמב"ם ע"ש ולדידי יש לתמוה הא רביס ועלומים מרבנותא קמאי כתבו בהדיא דקיימא לן בר' אליעזר כמבואר צרבינו חננאל דכיון דמפרשי אמוראי דברי ר"א שמעינן דכוותיה קיימא לן והסכים עמו הר"ן, והכי נמי כתב הראב"ן סי' שנד, וכהני מילי כתב האור זרוע ח"צ סי' עח סק"צ וכן משמע צדבריו לעיל סי' סג סק"ה וכן צקודש חזיתי צראצ"ה סי' רכת דמייחי להלכה הא דאר"ש צן אלעזר כוחלת חייבת וכן היה רשב"א אומר אשה לא תעביר וכו' ע"ש וכן משמע בצפר יראים סי' רעד דף קלו ע"ב, וע"ע צאליה רצה סי' שג סעיף כה דכן משמע צסמ"ק סה"ת מרדכי והרא"י ע"ש עוד ראיתי צירושלמי שלהי המצניע דקאמר הפוקסת

עמדתי ואחצון אי שרי לאשה ליתן על פניה צשנת אצקת פודרה, וכן לאכול דבר הנובע שפחיה צצנע נאה כגון אדום וכיו"ב.

בפ' המצניע (דף נד:) תנן הכוחלת וכן הפוקסת רבי אליעזר מחייב וחכמים אוקרין משום שצות, וצגמ' (דף נה.) אמר רבי שמעון צן אלעזר משום רבי אליעזר אשה לא תעביר סרק על פניה מפני שצובעת. ולא איחמר צגמ' כמאן קיימא לן, ומדברי הרמב"ם משמע דקיימא לן צרבנן דכתב צפ' כב הכ"ג הנובע מאצות מלאכות לפיכך אסור לאשה להעביר סרק על פניה מפני שהיא כצובעת ע"כ ומדקאמר אסור ולא חייבת אלמא דאינו אלא מדרבנן כמבואר ריש פ"א וכן מדקמסיים שהיא כצובעת נמי מוכח דאינו אלא דרבנן, וכ"כ מרן ציתה